Ч. 216 13.761. Львів, четвер 16. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Передвиборча аґітація в Німеччині.

Промова мін. Ґебельса.

БЕРЛІН, 14. 8 ПАТ. На спортовому стадіоні в Нойкельні міністр пропаганди Ґебельс виголосив передвиборчу промову, трансмітовану всіми німецькими радіостаціями. На головних вулицях Берліна були уставлені меґафони, щоби широкі маси могли вислухати промову, якою відкрито виборчу пропаганду в цілій Німеччині. Одночасно промовляли в Мінхені міністр Ґерінґ, в Кельні міністр Фрік, у Бреславі міністр Гес.

Мін. Ґебельс вказав на вступі, що з хвилиною покликання Гітлера маршалком Гінденбурґом розпочалася нова ера, якої опікуном став ся Гінденбурґ. Від того часу настали великі зміни, але найважнішою річею було те, що революцію доконано без проливу крови. Гінденбурґ піддержав Гітлера, а цей віддячився йому, не нарушуючи армії. Тому коли старий фельдмаршал вмирав, зложив команду над армією в руки вожда. Дальше вказав міністр на великі заслуги фельдмаршала. Обговорюючи заграничні інформації про господарську крізу Німеччини, Ґебельс заявив, що заграниця не потрібує говорити Німеччині, що її положення тяжке. Німеччина сама знає про це найкраще і сама його опанує. Іншим урядам побажатиб тільки, щоби були такі сильні як уряд Гітлера. Говорячи про „Капітоль демократії в Парижі й Льондоні", Ґебельс підкреслив, що теперішній уряд не боїться голосування. Доказом цього факт, що втретє від обняття влади взиває нарід до урни. Ґебельс підкреслив дальше, що сьогодні за Гітлером стоять всі: молоді і старі, армія і цивільне населення. Канцлер заявився за армією, бо сам є вояком. Робітники теж за ним, бо сам працював на монахійських руштуваннях. Також за ним селяни, бо вже на самім початку обняття влади думав про них. Отже всі стоять за своїм вождом, перш усього ті три стовпи німецької суспільности: селяни, вояки і робітники. Дальше промова була одним великим відкликом до тих трьох головних підпор сьогоднішнього режіму. Промовець вказав у цьому відклику на розвиток націонал-соціялістичної партії, на осягнення влади та доконання великого діла обєднання народу й усунення партикуляризмів.

ПИЙТЕ ТІЛЬКИ ПАСТЕРИЗОВАНЕ МОЛОКО „МАСЛОСОЮЗУ"

Французько-совітське братання.

ЛІОН, 14. 8. ПАТ. В часі сніданку, видано в ратуші в честь совітської летунської місії, Еріо виголосив промову, в якій висловив вдоволення а порозуміння між совітським урядом, що причиниться до утревалення миру. У відповіді на промову Еріота, забрав голос представник місії, підкреслюючи мирові настрої обох держав.

—o—

Франція спішиться з Льокарном.

Телеґрама французького кореспондента „Таймсу" стверджує, що розмови в справі східного пакту входять тепер у вирішну фазу. Париж дав Варшаві до зрозуміння, що дожидає її відповіді в якнайкоротшому часі, в кожному разі перед відкриттям вересневої сесії Ліґи Націй. Франція натякає на поспіх, бо вступлення Совітів до Ліґи Націй вирішене позитивно і відбудеться підчас найближчої сесії. Східне Льокарно буде підписане при участи Німеччини і Польщі, або без їхньої участи. Тому, що Німеччина може кожної хвилини змінити курс своєї політики супроти Совітів, французький уряд хоче випередити цю евентуальність підписанням східного Льокарно.

—o—

Совіти рішились вступити до Ліґи Націй.

ЛЬОНДОН, 14. 8. ПАТ. „Дейлі Геральд" пише, що приступлення Совітської Росії до Ліґи Народів пересуджене позитивно. Совіти мають зголосити приступлення до Ліґи Націй на засіданні 10. вересня. Літвінов на це вже рішився і тільки якась проволока в переговорах, які тепер ведуться, могла би змінити в останній хвилині рішення Совітів.

Князь Штаремберґ в Італії.

РИМ, 14. 8. ПАТ. Віцеканцлер кн. Штаремберґ прибув з Остії до Риму, де звідав центральне бюро італійської поліції, інтересуючись дуже італійською службою безпеки. Пояснюється це тим, що князь є рівночасно шефом австрійської служби безпечности, яку хоче зреорґанізувати, щоби боротися успішно з націонал-соціялізмом.

—o—

Італія домагається грошей від Альбанії.

Як повідомляють із Стамбулу, італійський уряд зажадав від Альбанії, щоби заплатила до 2. вересня ц. р. увесь довг, який затягнула в Альбанії. Домагання має ультимативний характер, бо грозить окупацією альбанської території, якщо сума довгу, якої домагається Італія, не буде заплачена на час.

—o—

Два смертні присуди.

ВІДЕНЬ, 14. 8. ПАТ. Військовий суд засудив двох поліціянтів, що брали участь в замаху на канцлерський уряд, на повішення, двох на досмертну вязницю, двох на кару по 20 літ тяжкої вязниці, а одного на 15 літ тяжкої вязниці.

—o—

Анґлійські вуглекопи грозять страйком.

ЛЬОНДОН, 14. 8. ПАТ. Федерація вуглекопів південної армії, що обіймає 150.000 робітників, занятих у валійських копальнях вугля, рішила вчора в Кардіфі, що як на 1. вересня ц. р. власники копалень не приймуть нових вищих винагород, теперішна умова буде розвязана і 1. жовтня розпічнеться в південній Валії вуглевий страйк. Ситуація дуже поважна тому, що промисловці зволікають зі своїм рішенням.

—o—

Заворушення при стяганні податків.

В ірляндському місті Корк прийшло до кривавих заворушень з причини строгого стягання податків. Коли податкові урядовці заяли інвентар двох фармерів і наказали примусову продажу худоби на міській торговиці, зібралося кількасот фармерів, щоби перешкодити ліцитації. Всеж таки ліцитація розпочалася. Тоді велике вантажне авто з 20 фармерами вїхало з розгоном на браму торговиці і вивалило її. Поліція окружила авто, щоби арештувати, а тоді збіглося кількасот фармерів, щоби боронити товаришів. Прийшло до бійки, в якій 20 фармерів тяжко ранено. Щойно сильніші поліційні відділи зробили порядок.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.
1397 31—?

Мораль готентотів.

„Єдиний соціялістичний фронт" в обороні... одного німецького большевика.

Львів, 14. серпня 1934.

Раз-у-раз стрічаємось з вістками про міжнародню акцію в обороні проводника німецьких комуністів, Тельмана, який від якого року перебуває у німецькій вязниці. Протинімецька „пропаганда страхіть" спершу Тельмана похоронила, потім стортурувала, але коли допустили до вязниць делегацію робітників з Сари, Тельман сидів у ній цілий і здоровий. Річ зрештою не в тім, чи підчас націонал-соціялістичної революції після схоплення одного з найбільших активних її ворогів побили його, чи ні, і ми напевне будемо останні, які твердили би, що це не могло статися. Річ у тім, що нині навіть поважні західноевропейські часописи не цураються ставати на послуги Комуністичному Інтернаціоналові, який грає на справді дрібно-міщанському сентименті і мобілізує весь большевицький і небольшевицький фронт в обороні одного свого чоловіка, в той сам час, коли сотні тисяч і міліони людей, діячів культури, чи сірих здачів хліба, гинули і гинуть під комуністичним правлінням.

Тельман безперечно велика „шишка" у большевицькому Інтернаціоналі: адже він був і демонстраційним комуністичним кандидатом на президента німецької республики, і зібрав тоді на свою кандидатуру 5 міліонів голосів. Але, як відомо, большевики до осіб взагалі ваги не привязують і на Тельмані теж не дуже їм залежить: недармо криївку, в якій він скривався і звідки вже після гітлерівського перевороту провадив далі комуністичну роботу, зрадив берлінській поліції сам генеральний секретар німецької комуністичної партії. Залежить комуністам не на звільненні Тельмана, а на протигітлерівській пропаганді, на гльорифікації „мучеників буржуазного терору", на втяганні до своєї роботи всіх наївних, кого вдасться — включно до „соціялзрадників" з ППС і нашої таки УСДП.

Просимо не дивуватися. Ось в останньому числі офіціяльного органу польсько-жидівських комуністів, що діють на українських землях під фірмою КПЗУ, зараз після пламенної статті якогось Ленського п. з. „Вирвати Тельмана з фашистських кігтів", в якій він останніми словами лає „плазунів соціял-демократії", — находимо й „Обіжник ЦК КПЗУ про акцію звільнення тов. Тельмана", де м. ін. читаємо таке: „Щоб полекшити організацію широкого єдиного фронту за оборону тов. Тельмана, ЦК КПП (Комуністичної Партії Польщі) звернувся в цій справі з відкритим листом до Центрального Виконавчого Комітету ППС, ЦК Бунду і ЦК німецької СД, а одночасно ЦК КПЗУ звернувся з подібним відкритим листом до ЦК УСДП". І дальше йдуть вже конкретні вказівки, що всі ті політичні партії повинні робити в обороні „товариша Тельмана": творити комітети оборони на фабриках, у професійних спілках, у масових організаціях, на селі, — так, що — виходить — українські соціялісти і їх ідеольогічні прихильники робітники не не повинні в нинішній час мати іншого і більшого клопоту, як вести на українських землях у Польщі масову акцію за... звільнення з берлінської вязниці німецького большевика Тельмана!

Який цинізм, який справді нечуваний доказ готентотської моралі. Після вбивств Чупринки, Стешенка, Мурашка, після розстрілу тисячів українських соціял-демократів і соціял-революціонерів, після розстрілу таких навіть прихильників співпраці з большевиками, як боротьбіст Щириця, після процесу СВУ і доведення до самогубства Хвильового, Скрипника, Стронського, після того, як самогубством скінчити мусів такий культурний робітник, як Щербаківський, зацькований московськими большевиками, після всього того, що твориться на Україні особливо від більше року, — нині ті самі большевики мають сміливість звертатися не тільки до аналфабетичного і загангренованого комуністичною пропагандою товариства ріжних Блюмів та Еріотів, але й до українських соціял-демократів, вважаючи, що все в порядку. А для кращої заохоти „товариш" Ленський пригадує „товаришам" українським соціялістам, що „товариш" Тельман був „найкращим учнем Леніна і Сталіна в застосуванні їх геніяльної стратегії і тактики до умовин німецького робітничого руху". Справді чудова рекомендація.

З гордістю хваляться большевики, що „кампанія за оборону Тельмана охопила цілий світ". Справді читали ми недавно, що до самого Гітлера зголосилася якась делеґація мягкосердних англійських пань, щоби влада дозволила їм бачитися з Тельманом і дала йому у вязниці ріжні полекші. Про знущання над вязнями і небезпеку, що вязень може бути засуджений без збереження усіх приписів ліберально-демократичної судової процедури, про можливість такого жаху вони довідалися щойно з випадку з Тельманом: адже щось подібне ніде досі у світі не діялось і стало можливе щойно у „варварській Гітлерії"... Чека, ҐПУ, Соловки, орґанізований голод з міліонами жертв — все це злобні витівки ворогів працюючого люду...

Тупість і цинізм ішли завжди впарі, одне другого підтримуючи всупереч розумові і тим поняттям моралі, які не дійшли ще до свідомости готентотів.

Твоариство Прихильник'в Української Господарської Академії,

поставило собі за завдання утримувати Академію та Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання в Подєбрадах.

Вписуйтесь у члени Товариства! Допоможіть ширенню господарської освіти!

За інформаціями звертатися на адресу: Spolecnost Pratel Ukr. Hosp. Akademie Praha-Dejvice, 1720. Tchecoslovaquie.

104 2—)

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський

Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.

Львів, Ринок ч. 29.

2/78 161—180 **Телефон 25-55.**

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. СЕРПНЯ 1934.

А. Є. ЗАРІН. 5)

Куплена слава.

Оповідання.

VII

Ґдовського тяжко було пізнати, так він змінився за тих кілька останніх років. Обличчя його витягнулось і пожовкло, очі блистіли гарячковим блеском і у всіх його рухах був якийсь нервовий поспіх. Він замучився, пізнавши цілу ненормальність свого відношення до Шуґаєва і не находив ніякого виходу із свого становища.

Що імя? — звук! Що слава? — дим! Але коли він читав у часописі імя Шуґаєва та ще з додатком: „наш талановитий письменник", коли під своїм твором він бачив його підпис, клубок нервів підкочувався йому до горла, душив його і Ґдовський зі злости розривав на шматки надруковані аркуші з ненависним імям.

„Так не можна довше! Це вже понад мої сили"! — говорив він сам до себе і кидався по кімнаті або безсонними ночами з широко відчиненими очима лежав на свому матреці і в той час в його мізку повставали ясні образи помсти.

Хай він згине, але таки прийде до цього осла на один його бенкет і здемаскує його. Розповість про свою ганьбу і разом з собою знищить Шуґаєва.

І він очима душі бачив цілу сцену. Збіглись гості і з жадобою сенсації слухають, переглядаються і посміхаються. Шуґаєв стоїть спітнілий, червоний, з дурноватою, розгубленою пикою, а він не щадить себе, обнажує цілу підлість їх плюгавого договору!...

Або краще — він в оповіданні це все опише і продасть йому — цьому дурневі, а він надрукує! Ха-ха-ха...

І Ґдовський очуняє від свого злобного сміху...

Все безнадійне! Все таке нікчемне!...

І він у розпуці рвав волосся, ломив руки. От до чого довела ця продажа душі чортові!

Це не середновічна леґенда, а правда наших днів.

Одної суботи дістав Ґдовський число „Зорниці", ілюстрованого журналу, в якому він колись працював. Поглянувши на його сторінки, він зі скаженим криком вискочив з ліжка.

На першій сторінці він побачив портрет Шуґаєва. Широке обличчя вдоволено всміхалось, маленькі очі дивились визиваючо — нахабно.

У самій білизні, з журналом у руці Ґдовський мов божевільний почав бігати по кімнаті.

Яке нахабство! Яка безсоромність!

І кинувши на підлогу журнал, він почав топтати ногами широко всміхнене обличчя Шуґаєва.

А Шуґаєв радісний, врочистий приїхав до нього яких три години пізніше і добродушно сказав:

— Тимчику, яка честь, га? Ах, ти мій голубчику! На тобі за це поза рахунком тисячу рублів!...

І Ґдовський не мав сил опертися цій спокусі.

Він узяв гроші, запивався з Шуґаєвом до пізної ночі, а вночі ридав і в безсилій люти гриз подушку.

— А от тобі ще одна несподіванка! — сказав Шуґаєв за два дні до Ґдовського і подав йому дві книжки в прегарному виданні.

Ґдовський розхилив окладинку і прочитав: „С. Шуґаєв — Повісті і оповідання".

— Давно вже мені радили, — говорив тимчасом Шуґаєв: — ну, я і рішив. Всі запевняють, що крім похвали нічого іншого не почую. Ти як думаєш?

— Можливо, — прибитим голосом відповів Ґдовський і бігцем подався додому. По дорозі нічого не бачив, не чув.

Тепер вже все пропало! Шуґаєв видав збірник творів під своїм іменем і тепер уже нема вороття. Так інколи і маленький камінчик попхне у пропасть.

Все те, що він передумував, відчував, втілював в образи, тепер наново все це переживав і згадував часи надхнення і творчих поривів.

І від усього він відрікся! Відрікся як злочинна мати від своєї дитини — для грошей!

Та погорджуючи собою, він ненавидів Шуґаєва як винуватця свого упадку.

Найближчі дні принесли йому нові терпіння, — муки зависти. Розгортаючи часописи, читаючи журнали, він постійно подибував вістки про книжки Шуґаєва: довгі шпальти, цілі статті, — і ясно бачив, як росла літературна слава Шуґаєва, того грубого вдоволеного дурня в той час, коли його майже похоронили.

А Шуґаєв приходив до нього розрадуваний і будьто би навмисне дратуючи автора, показував вирізки із провінціональних ґазет, листи читачів з проханням автоґрафу або портрету, запрошення до співробітництва. Слава Шуґаєва росла далеко—широко.

— Так, Тимоше, — сказав він якось до Ґдовського, даючи йому чек на 100 рублів: — ти не думай, що тобі самому так пощастило! Ні-і! Я вже тепер все ясно бачу. От візьми Чуйкова. Він має талант, а нічого доброго з нього не виходить. А чому? Тому, що бідний! В нього клопоти, якби то дістати денебудь 10 рублів. І з тобою теж саме булоб. Так! А тепер, — і він вдоволено всміхався: — ти собі пишеш, віршів не журишся і пишеш, що хочеш! А знаєш, — раптом почав він: — а що, якби ти попробував для мене драму. Бігме! Хочу ще драматургом попробувати свої сили!

— Мої сили! — поправив його Ґдовський.

— Хай йому пек! От і залиркуватий з тебе чоловік! — розгнівався Шуґаєв. — Таж хіба від цього тобі гірше? Ну, зрозумів! Я в тебе все купив. Отже твоє — моє. І залиши ти, Христа ради, передразнюватись!...

Ґдовський поблід і раптом затрясся.

— При інших я мовчу, — сказав він, задихуючись: — але тобі, тобі буду завжди повторяти це, ти простацька тварюко! Ну, так! Чого ж ти тріщиш бараньки! Ти ще смієш нахвалятись передо мною? Та ти цілий отут у мене! — Ґдовський стиснув пястук. — Себе не пожалію! Думаєш боюся скандалу? Твої цидулочки? Таж я завтра сам свою цидулочку надрукую.

Шуґаєв з переляку почервонів.

— Від тебе не приймуть. Без мене ти з голоду здохнеш!

— А тобі сором на все життя!

— Зависна дрань! Візьми цю тисячу!

— Не треба мені твоїх грошей!

(Докінчення буде).

Боротьба проти Москви і руйноване галицьке запілля.

Акція ОУН без звязку з акцією проти Москви.

Женева, в серпні 1934.

Десятки міліонів нашої нації провадять вже 15 літ уперту боротьбу проти московського панування. Міліони гинуть в цій боротьбі, ті що лишаються, ведуть її далі.

По цім боці кордону відбувається у судових салях процес за процесом, все більше та більше української молоді зникає за вязничними мурами, крім тих, що гинуть на місці.

Чи є якийсь органічний звязок між геройською боротьбою переважної більшости нашої нації проти Москви та „боевою акцією" на західньо-українських землях? **Такого звязку між ними нема!** І це один з найбільш трагічних моментів нашої сучасної визвольної боротьби, що повижна частина західньо-української молоді не бере участи в тій титанічній боротьбі проти Москви, в якій мають витворитися основи нашої державности. В цій молоді не відроджується та молодь, що гине без числа противлячись московській владі. Коли там молодь гине фізично, то по цім боці кордону молодь гине морально, не беручи участи в боротьбі проти головного ворога української нації.

Як можна зясувати цей страшний своїм змістом факт? Подекуди його можна зясувати на психольоґічнім ґрунті ходом історичних подій останніх 15-ти років. В подіях 1917—20 років сучасна молодь участи ще не брала. Але ця молодь виховувалась в безпосередніх традиціях геройської війни, традиціях, що стояли в різкім противенсві до післявоенної української дійсности та по великім розчаруванні у допомогу західньо-европейських держав, що рішали про долю Галичини.

ВИКРИВЛЕНА ВИЗВОЛЬНИЦЬКА ТРАДИЦІЯ.

Що носіями геройських традицій для молоді були галицькі старшини та вояки, які брали участь в здобутті Києва та інших геройських боях проти Москви, було цілком природно. Але які зміни поглядів відбулися у деяких з цих вояків впродовж років реакції та еміґрації, цього молодь ані знати ані розуміти не могла. Тимчасом відома річ, що велика частина б. галицького старшинства, що опинилася на еміґрації, була затроена впливами закордонного політичного центру, себто впливами радянофільсько-москвофільськими, які зрештою не залишилися цілком чужими і для поважної частини самого західньо-українського громадянства. Традиція національної війни, перейшовши цю добу реакції і радянофільства, гейби заломилося і забулося, що українсько-галицька армія, примушена залишити збройну боротьбу за самостійність Галичини, пішла визволяти Київ. Воєнні традиції великої української війни, яка на три четвертини пролитої крови велася проти Москви, для галицької молоді просто сфальшовано, звужено, повернено навіть не до початків українсько-галицької армії, а фактично до її останньої доби, до часів радикальних настроїв еміґраційного центру. Великі традиції української війни було втиснено до прокрустового ложа галицької дійсности і в такім вигляді вщеплено в поважну частину західньо-української молоді. Високі ідеали української війни зодягнено в демагогічні вислови — про її продовження у вигляді „боевої акції", про „перманентність національної революції", а навіть про „соборність". Такими гучними фразами заквітчано саботажі, напади на почти, атентати на поодиноких польських політиків та українців „угодовців", не агентів московського уряду і взагалі/нічиїх агентів.

Якою профанацією великих чинів визвольної війни є називати цю „боеву акцію" продовженням тої війни, збаламучена цією акцією частина української молоді на жаль ані відчути ані зрозуміти не могла, бо й самі традиції визвольної війни вона дістала вже викривлені добою реакції і радянофільства.

ТРЕБА НАЯВНИХ ДОКАЗІВ

Що ці викривлені традиції ця частина української молоді всеж приняла, можна пояснити собі лише непереможною потребою молоді взагалі мати перед собою великі ідеали, бачити свою щоденну працю осяяну ними.

В тій органічній, конструктивній праці, яку невтомно ведуть старші відповідальні національні чинники, ця молодь шляху до здійснення великих ідеалів визвольної війни не бачить. Ця молодь не бачить звязку між західньо-українським запіллям та полем боротьби переважної частини нашої нації проти Москви. Та й чи можна її за це суворо ганити? Чи звязок цей справді остільки очевидний, щоб молодь не мала ніякого сумніву щодо нього? Чи можна дуже дивуватися, що безоглядна демагогія українських „конспіраторів", які фальшують ідеали визвольної боротьби, промовляє до серця частини української молоді голосніше, ніж заклики до конструктивної праці?

Молодь вимагає очевидности і наявности. Тимчасом оком не видно того, щоб українські установи, організації та приватні чинники конструктивної праці давали і кесареві і богові все, що їм належиться. Їх щоденна важка і прозаїчна робота не осяяна вічно повторюваними фразами про ідеали і „перманентну" боротьбу. Ба навіть дійсно можна піднести закиди, що творці й виконавці конструктивної праці не дають належного відсотку на підтримку боротьби проти Москви. Відсоток наскрізь можливий і леґальний — на допомогу втікачам, на протиголодову акцію, на зміцнення акції української преси, на інформаційну протимосковську акцію на міжнароднім терені т. д. Ця акція леґальних українських чинників, що відкриває безмежні національні перспективи для української молоді, моглаб притягти та врятувати і ті її сили, що марнуються та гинуть тепер у конспіративних і терористичних гуртках.

НЕМА ОУН У СОВІТАХ!

Вправні демагоги з цих гуртків не цураються, що правда, чванитися „успіхами" своєї „боевої акції" на Великій Україні. Але, коли свого часу читали ми комунікат, що „боева акція" обмежується лише до українських земель у Польщі, то цьому без надуми можна вірити, а запевнення про поширення цієї акції на Велику Україну треба брати найбільш скептично. Про акцію „петлюрівців" большевицька преса повідомляє щодня, про акцію ОУН повідомляє часом, але тільки на міжнароднім полі, але ніколи на самій Україні. „Націоналіст" в больш. пресі значить шовініст, але зовсім не прихильник галицьких та еміґрантських „націоналістів". І колиб на Сов. Україні був бодай якийсь слід якоїсь диверсійної акції з західньо-українського боку, то московська преса напевно счинила би вже крик на цілий віт. Та й дивно булоб, колиб галицькі терористи мали якісь сили для акції проти Совітів при тім страшнім марнуванні сил української молоді, яке вони провадять в Галичині.

МАСОВІСТЬ І ЛЕҐАЛЬНІСТЬ

Необхідною умовиною поширення протимосковської акції на західньо-українських землях є її масовість, необхідноюж умовиною масовости є леґальність в загальноевропейськім розумінні цього слова. Партіяж „конспіративна" є вже тим самим нелеґальна, бо таємні партії (ґеґаймбіндлерай) заборонені по більшості культурних країв. А з протимосковською акцією нашої нації ми в Европі справді ще не маємо чого ховатися!

Які жертви потягає за собою протимосковська акція при „конспіративності" організації, що її провадить, доводить найкраще процес за атентат у совітськім консуляті. Коли нпр. вбивника Ворсвского свого часу в Швайцарії цілком виправдали, коли Бравна за атентат у большевицькім полпредстві у Финляндії як не виправдають цілком, то мабуть дуже легко покарають, за одного малого урядовця у Львові має відпокутувати тяжкою вязницею кільканацяти українських молодиків, які справді моглиб придатися нації на щось краще.

Коли західньо-українські терористи не всилі провалити збройної боротьби на терені Совітської України, то не здібні вони поборювати агентів Москви і на галицькій землі. У конспіративних організаціях українські терористи з комуністами, підтримуваними з Москви, конкурувати ніяким чином не можуть. Конспіративність відкриває для московських аґентів дуже приятливе поле для провокацій всякого рода, тим більше, що методи боротьби українських та московських саботажників ріжняться властиво дуже мало.

НА ДОБРО МОСКВИ.

„Конспіративність" організацій, до яких затягається несвідому українську молодь, відтинає для неї шлях до роботи в усіх господарських, національно-культурних, спортових і т. і. організаціях, бо участь „конспіраторів" у цих організаціях наражає цілі ті організації на переслідування та ліквідацію.

Незвичайно характеристичний факт, що ті, які хваляться „чинною боротьбою та перманентною революцією", не взяли участи навіть у масових маніфестаціях протесту проти Москви, що відбулися минулої осени по цілому краю. І коли по цих маніфестаціях не розвинулась протимосковська акція в належних розмірах, то винуваті в цім в значній мірі ті, що відтягли від неї поважну частину української молоді і змарнували її в „конспіративних" організаціях".

Москва може бути справді вдячною тим, що руйнують своєю терористичною діяльністю західньо-українське запілля і спиняють тим самим розвиток протимосковської акції поза межами СССР. Москва може бути також цілком слушно вдячна тим українським чинникам на еміґрації, що підтримують матеріяльними засобами такого роду „боеву акцію" на західньо-українських землях. Але що мусить думати і відчувати переважна частина нашої нації, яка провадить розпучливу боротьбу проти Москви, дивлючись на руїну українського запілля?

М. Данько.

На Підлисецькій Білій Горі.

Чимало літ проминуло, як у Закомарі одного вечора зговорились ми з Танячкевичом про Маркіяна Шашкевича. „Постарайтеся, отче посол — говорив я, — щоби на недалекій Підлисецькій Горі станула церква, з бодай сам памятник таки з бетоновим склепом, куди слід було би перевести мощі поета". — „Добре брате, — сказав мені бл. п. Танячкевич. Я зберу нараду сусідів, але Ти брате, видай „Русалку Дністрову", бо першої вже нема". Щасливу гадку виконав бл. п. голова заснованого комітету о. Кальба, Дуткевич та інші; о. декан Левицький з Олеська сфінансував будову величнього памятника добувши від товариств в Олеську де працював, велику суму гроша. Честь їм усім!

Під памятником на Підлисецькій Горі рік-річно збираються тисячі народу. І минулої неділі 12. серпня відбулося тут Підлисецьке свято, яке звеличав богослуженням і гарною промовою Преосв. Іван Бучко. Священиків було 22 під проводом Олеського декана впр. о. Левицького і пароха Золочева о. д-ра Юрика, голови Т-ва ім. Шашкевича, якого заслуженим, рухливим діловцем є д-р Ваньо.

Великий хор, яким дириґував катихит о. Побігушка співав прегарно. Проповідь за довга. Не була подібна до тих, які залишив нам великий Маркіян. По Службі Божій відправило духовенство під проводом Єпископа панахиду на гробі українського стрільця похованого біля памятника. Могила була чудово прибрана вінками, цвітами і стяжками. На „Позір" станули біля могили соколи під проводом лікаря д-ра Мошія, і два відділи дівчат. По богослуженні, яке скінчилося дуже пізно, почалася академія-фестин. Промовив меценас д-р Ваньо, потім на майдані в чотирокутнику робили вправи дівчата з вінками, інші відтанцювали „Катерину", потім вправляли Соколи з Олеська. До всіх тих вправ пригривала добра орхестра з Золочева. Величне це свято зібрало цього року більше людей, ніж минулого. Зате було менше як тому чотири-пять літ. Причина мабуть дощі, спізнені жнива і роботи. По тім святі вечором в Олеську бавилася молодь (50 пар) на вечерницях.

Якби так на Підлисецькій Горі був і гріб поета, тоді весь рік відбував би сюди нарід прощу, як до Канева. Могила є у Львові на Личаківськім цвинтарі, який вже небавком замкнуть і він стане пустарем як Городецький і Стрийський, де пропали гроби митрополитів і Вагилевича, товариша Маркіяна і члена „Руської Трійці".

Знаемо, що молодь духовної львівської семинарії заохочена своїм ректором збирає фонди на будівлю церкви зі склепом на домовину поета. Така церква на Підлисецькій Горі, це вимріяне місце і пізніше могли би тут спочити ще інші поети заслужені для пробудження народу.

Зачуваемо, що дехто радить ставить церкву під лісом; це здеформувало би памятник, а церкву зі сходу не було би видко. Здається, що найкраще було би поставити її так, щоби фронт був звернений до залізничої лінії Львів—Броди—Волинь.

о. д-р Й. Застирець.

—o—

Сьогодні
в Театрі Ріжнородностей
„Якби я хотіла“
реж. Р. Неверовича.

З наших літнищ і живців.

Підлюте.

ПЕРЕДІСТОРИЧНІ ЧАСИ.

Під Ґорґани приливуло здоровля, а його відвиділа культура й трьох наших, дійсно великих і благородних людей, створило живецьПідлюте.

Перед літами, чи перед віками ходили тут медведі й рисі, олені й вовки, одним словом добірна компанія — ходили, віддихали криштально чистим воздухом й попивали цілющі води. Пізніше довідалися про ті скарби жиди й почали в тих водах купатися і тим чистим повітрям, без порошинки віддихати і було їм добре. Правда, було тут ще сонце, здається прийшло воно тут ще скорше, ніж медведі, рисі, олені і вовки, — ву і чужинкі. Такий стан тривав віки, а навіть ті десятки літ, початкові декади девятнацятого віку, коли то кедри, ялиці, повітря, джерела, сонце і медведі й все добро стали власністю гр.-кат. Митрополії у Львові.

ЯК УСЕ ПОЧАЛОСЯ.

По тих „передісторичних“ часах починається вже історія.

У Перегінську, у підніжжа Карпат, ще існує палатка-твердиня бл. п. кардинала Левицького. У ній мешкають тепер Сестри Служебниці і ведуть Захоронку. По дорозі вже в горах є Ангелів — де підчас утечі спочивав був єпископ Ангеллович, а на двацятому кільометрі від Перегінська красується Підлюте. Цю красу полюбив був бл. п. кардинал Сембратович, який казав був тут вибудувати кедрову палатку, а при ній церковцю. Підлюте оживало на час ферій кардинала, який вїзджав тут кіньми зі своїм почотом. А по феріях ліс тихо шумів, тужив і тихим спокоєм овівав той український нарід, що серед нього жив і боровся з лісом за кусок хліба для себе.

Минали літа, а на владичому престолі засів Митрополит Андрей. Його економічним дорадником став о. Тит Войнаровський.

Ліс ожив. Трицять тисяч гектарів ліса діждалося свого великого ґазди й віддали йому свої скарби, щоби з жертвенної руки великого Владики плисти у свій народ на його церковні, культурні і національні потреби.

ПРИЇЗД КУЛЬТУРИ

Непролазними колись ярами, мчить нині ґартакова колійка, сто кільометрів у глибінь лісів. Хто лиш заглянув у ті околиці, захоплювався їх могутньою красотою, їх бальсамом, ву й кривився, коли пив джерельну воду у стіп Льотої, бо... вода тхнула гнилими яйцями. А на світі, у тім нашім світі народився був красунь, якого український народ ще з роду не мав... Пласт... Оцей красунь відкрив Підлюте. Для нього Владика збудував „паку“-віллю і гори промовили молодим, могутнім гомоном і стануни на „позір“.

Підлюте стало голосне і приваблине. У ньому Пластун соколом крила розвивав і з „паки“ перенісся у табор на „Соколі“-горі. Почули люди про красу Підлютого, розголос пішов про його бальсамічне, чисте, без порошинки повітря, лиш джерела дальше забуті, чомусь то „смерділи“. Але й на них прийшла черга. До великої спілки (о. Митрополит Андрей і його дорадник о. Тит Войнаровський), пристав наш третій діяч, д-р Маріян Панчишин. Оця „трійця“ веліла прослідити води й стверджено вже науково, що ці цілющі води складаються на джерела „Андрея“ й „Сильвестра“, а інші джерела, як „Тита“ ждуть ще свого наукового прослідження. Та як хто має міцні кости й нерви, то Лімниця просто ідеальна вода для річних купелів. Лиш сонце вже не сонце, а кварцівка, що опалює лікуванця на бронзовий колір.

МАЄМО ЖИВЕЦЬ З ВИГОДАМИ.

Отак станув у свій прегарний ріст ЖивецьПідлюте. Попри „паку“ станула тепер прегарна вілля, комфортовий будинок, з водотягом, електричним світлом, з центральним огріванням, яке тепер заводять і „додатками“.

О. Митрополит і проф. Панчишин не жаліють вкладу, щоби цей український живець поставити на найвищий ступінь вигоди для лікуванців. Купелі можна брати у чистих гиґієнічних ваннах. Кухня у власній управі, здорова, гиґієнічна. Директор заведення п. Гладкий (назва цілком оправдана) заанґажував до послуги, від кухаря й купільної починаючи (може шановні читачі трохи здивуються), також земляків, збиваючи твердження песимістів, що „в нас нема з ким робити“. Сам директор увесь день на ногах. Бувають дні, що йому здалось би і чотири ноги, бо дві рішуче замало. Голова вистарчає одна і вона на те, щоби служити гостям усією можливою вигодою. Одним словом, на тому живці справджується знову досі неправдоподібна річ — „дешево і добре“.

Цей живець має ще одну диво-добру прикмету — у ньому нема де „тукати“ грошей. Алькоголю тут не продають, а у стилевому кіоску, у центрі купелевого заведення продає дуже симпатична, молода „купчиха“ овочі, (на жаль, не щодня), цукорки, видівки, марки, тютюн, а все разом становить „дитячий базар“, де лікуванці сходяться на — „добрий день“, на гутірку, щоби трохи пополіткувати на сонце, що його нема, то на дощ, що є, то щоби „кинутися“ на почту, яка щодня вполудне приїзджає мотором — аякже мотором! Проф. Панчишин „фундує“ собі і нам мотор, критий у разі негоди, яким 45 км. від стації Брошнів, на лінії Стрий—Станиславів, до Живця переїзджаєте за неціли півтора години серед прегарної околиці.

ТИХА ЗАКУТИНА.

Правда, нема тут ні шуму ні гумбуґу „вельтбалів“, нема і „данцінґу“, зате панує тут високо-культурна атмосфера, той тихий супокій, та невимушена свобода, де схоріле тіло ще найскорше вертається до сил, де пошарпані чи виснажені нерви успокоюються і кріпшають.

Це направду симпатичний вид, коли п. професорова Панчишинова зі своєю шваґровою вертаються з лугів з цілим наруччям прегарних полевих квітів, щоби їх порозставляти по всіх столах їдальні, чистенькій і свіжій, де при столиках на чотири особи можуть лікуванці засідати до їжі, у дібраному, для себе наймилішому товаристві. Прогульки колійкою, мотором, пішки, часописи, преферанс, раммі, кругольня, теніс, ось ті розваги, якими лікуванці заповнюють час. Коли вертаєшся з проходу вечором, коли загоряться на тлі ялиць електричні світла, направду гордощі взімають чоловіка, що ми маємо такий високо-культурний живець, свій, український живець, хистом, грошем і силами виключно власними у стіп Ґорґанів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. СЕРПНЯ 1934.

Д-р мед. РОМАН ГОЦЬКИЙ. 4)

Інстинкт агресії.

(Психольоґічний нарис.)

„Я“, „Над-Я“ і „Воно“. — Голос сумління. — Пристрасти і моральні приписи. — Одиниця і громада. — Протилежність природи і культури.

(Докінчення.)

Якщо вміємо відріжняти зло від доброго, то мусить бути в нас інстанція, яка вказує нам на те, що зле і що добре. Психоаналіза ділить душевний апарат людини на три системи: „Над-Я“, „Я“ і „Воно“.

„Воно“ („Es“), це психічна система, що відповідає первісній добі родового розвитку людини. В цім „Воно“ містяться: демонічна царина несвідомого, інстинкти і примітивні душевні механізми. У „Воно“ панує принцип приємности (задоволення), себто реґулятором психічного життя є сліпе змагання до заспокоєння інстинктів, бажань і хотінь. Популярно кажучи „Воно“ вміщує у собі невгамовані пристрасти. Розуміється, що „Воно“ не знає ніяких критеріїв доброго і злого, не знає жадної моралі, є аморальне.

„Я“ (Ich“) людини є носієм свідомости, розсудку, причинового думання і підчиняється вимогам дійсного середовища. Популярно кажучи „Я“ репрезентує розум і розсудливість. „Я“ держить вудилами розуму інстинкти і пристрасти як їздець дикого коня, але „Я“ рідко є таке сильне, щоб могло приборкати вимоги інстинктів і пристрасти й не справилось би зі своїм завданням, якщо „Я“ не малоб у собі постійної спонуки у формі окремої інстанції в „Я“; цю інстанцію психоаналіза назвала „Над-Я“. (Über - Ich). Те „Над-Я“ вчить відріжняти добре від злого, велить ділати, думати згідно з засадами що в ній містяться. „Над-Я“ є місцем сумління, джерелом почування вини, етичним провідником людини, коротко кажучи, є репрезентантом усіх моральних обмежень, змагань до досконалости. Це „Над-Я“ набуває людина в дитячім й молодечім віці на підставі переживань, а саме суґестій і звичок у часі виховання від родичів, (вчителів), популярних історичних постатей, або — рідше — „Над-Я“ є витвором власних роздумувань і звичок придбаних у дозрілому віці. Але про це годі тут ширше писати.

Сумління себто диспозиція до етичної оцінки власних учинків є, як бачимо, тільки одною з функцій „Над-Я“. Ледви чи є що інше в нас, що ми так правильно відокремлюємо від нашого „Я“ й так легко йому протиставляємо як сумління. Відчуваймо нахил зробити щось таке, що обіцює нам приємність, але не виконуємо цього тому, що на це не дозволяє наше сумління. Або даючи себе кермувати сподіванням великої приємности, ми вділяли щось таке, проти чого протестувало сумління і по доконанім учинку сумління карає нас прикрими докорами і ми каємося.

„Над-Я“ людини, а зокрема одна з функцій „Над-Я“ себто сумління, є тим чинником, що придушує та витискає вроджений руїнницький інстинкт людини, що звертається проти ближнього. Чим саме, психольоґічно, є це сумління? Що діється, коли людина вгамовує, відпирає руїнницький інстинкт (агресію), що звертається проти ближнього? Щось вельми цікаве, чого ми не вгадалиб, а таке, що психоаналітик легко бачить. Руїнницький інстинкт з ближнього (обєкту) повертає назад до свого „Я“ і тут **„Над-Я“ звязує руїнницький інстинкт з собою;** сумління звертається проти власного „Я“ і виконує на ньому ті самі деструктивні, суворі нахили, які „Я“ залюбки заспокоювало би на ближньому. Отже сумління, це перенятий з ближнього до „Над-Я“ руїнницький інстинкт.

Влада сумління є у деяких осіб до тої міри безоглядна, що за перемогу пристрастей над моральними приписами мусять вони платити важким терпінням і внутрішною боротьбою. Це вороже відношення сумління до власного „Я“ є в деяких випадках таке енерґійне, що заганяє власне „Я“ в смерть (самогубство), або хоробу (меляхнолія). Але не забуваймо, що загальна і кримінальна психольоґія пірвали цілковито з доктриною рівности моральних нахилів („Над-Я“). Більшість людей має тільки скромне сумління або таке нужденне, що про це не варт і згадувати.

Ще Ніцше висказав правдиву думку: „Alle Instinkte, welche sich nicht nach aussen entladen, wenden sich nach innen“. Справді воно так, що чим більше людина відпирає, вгамовує, витискає руїнницький інстинкт і зрікається заспокоєння його на ближнім, тим більше агресивним стає „Над-Я“ (сумління) супроти власного „Я“. Показується, що руїнницький інстинкт, який не може витратити своєї сили на ближнім, звертається вороже проти власного „Я“; хто не може завдати шкоди і болю іншому, коли відчуває непереможну потребу цього, завдає їх собі. Справді виглядає так, що мусимо інше й інших нищити, щоб зберегти себе самих перед тенденцією до самознищення. Сумна це увертюра для етика.

Слід розглянути ще одно питання, а саме відношення культури до руїнницького інстинкту. Культура служить двом цілям: охороняє людей перед природою й управильнює людські взаємини. Управильнення людських взаємин, це процес на службі Ероса, який хоче зєдинити одиниці, відтак родини, племена, народи в одну велику одиницю людства. Не знаємо, чому воно так має бути, але так є. Цій програмі людства протиставиться руїнницький інстинкт людини, ворожість одного проти гурта й всіх проти одного. Обмеження руїнницького інстинкту, який утруднює співжиття між людьми є першою, може найважчою жертвою, якої громада вимагає

Кльомби з цвітами, вимощені стежки, щоби в разі дощу можна пройтися, незаболотивши черевиків, дбайливість, щоби і в кухні і в лазеньчках, в їдальні й у кімнатах зберегти чистоту, як у живцях на виході — все це упримлює побут і каже направду високо цінити зусилля управи

ВОЛОДАРНИЙ ПАН.

Живець має постійного лікаря, але раз на тиждень звичайно у неділю відвідує свій живець, свого пестія, проф. Панчишин. Тихий і добрий витається зі своїми лікуванцями, випитує, радить і піддержує, і тоді у живці свято, піднесений настрій, усі тішаться. А на горі — на головному місці — золотиться відсвіжена кедрова палата, де відпочиває, працею відпочиває, вязень фотелю. Глибокий мислитель і володарний пан, великий духом, що знає недосяжне мистецтво панування над своєю долею, над днем, над болем, що верхівям своїм бачить далекі обрії, а корінням вріс в одно місце. До кедрової палати йдуть діти з цвітами і співом, старші з поклоном, то з вістками, а особливо на те, щоби на власні очі побачити і пізнати людину, що має вже сторіжку в історії нашої церкви і народу. Ідуть деякі тільки на те, щоби поцілувати його руку, як цілується добру, повну живої правди й ідеального пійому цінну книгу

Ел. Ка.

ЧЕРЧЕ.

КОНЦЕРТ П. ЕВГЕНІЇ ЗАРИЦЬКОЇ В ЧЕРЧІ.

Черче має щастя не лише до гарних жінок, але теж до гарних концертів. По концерті п. І. Приймової відбувся дня 5. серпня ц. р. концерт пісень і оперових арій п. *Евгенії Зарицької*. По майже цілоденному зливному дощі з примітивно уладженої естради „палатки" засяяло сонце, повіяло чаром весни, життєрадісним теплом. Молоденька співачка у піснях Рахманінова, Шуберта, та українських народніх піснях, прегарно гармонізованих В. Кудриком, виказала блискучий тембром і силою у вищих тонах та повний шляхотного металічного звуку у низьких реєстрах голос, — так, що коли ще прояснится уставкою дещо притьмарена середина, — п. Зарицька стане концертовою зіркою першої величини. Арії з опери „Кармен" Бізета і „Гаіс" Масенета відспівала концертантка з таким опануванням і прецизією, зосібна арію з IV. акту „Кармен", так, що саля нагородила співачку оваційними оплесками, змушуючи її до надатків. З прегарним голосом і вродженою музикальністю гармонізує ще мила й принадна апариція, з чарівною усмішкою на гарному личку, а все те творить справді артистичну цілість.

Акомпаніював проф. Б. Кудрик, якого публика витала рівнож як автора репродукованих пісень.

Д-р Михайло Волошин.

Віденські Торги

2–8 вересня 1934 — Ротунда до 9-го вересня. —

Вистава Люксусових Предметів і Щоденного Ужитку. — Вистава Мебів. — Міжнародна Радіова Вистава. — Волоконна Вистава. — Вистава Одіння. — Вистава Низаних Виробів. — Вистава Модних Футер. — Вистава Краєвого Волоконного Промислу.

Міжнародна фільмова і Кінематографічна Вистава.

Технічні Торги. — Вистава Будівельна і Вистава Доріг. — Вистава Винаходів. — Вистава Бюрової Обстанови — Вистава Зимового Спорту. — Харчева Вистава.

СПЕЦІЯЛЬНІ ВИСТАВИ:

Бразилійська, Болгарська, Італійська та Мадярська.

Показ взорів господарства рільного і лісового.

Візова віза непотрібна. Легітимація Торгів і заграничний пашпорт уповажнюють на переїзд австрійської границі. Зайва є теж чехословацька транзитова віза. Значні знижки для переїзду залізницями польськими, німецькими, чехословацькими, австрійськими та літаками. — Всі інформації та легітимації — по 8 зол — за посередництвом

Wiener Messe — A. G., Wien VII.

і у почесних представників у Львові: Австрійський Консулят, вул. Оссолінських ч. 4.
„ Польське Бюро Подорожей „Orbis", Сп. з о. пор. пл. Марійська 8. ул. Шпитальна 8.
„ Wagons-Lits-Cook, S. A. — пл. Галицька ч. 15.

Акад. д-р Костянтин Харлампович.

Від кількох літ про нього не було згадки, ані в офіційних виданнях Укр. Академії Наук, ані в наддніпрянській пресі. Аж ось несподівано в I. т. „Трудів Института Славяноведения Академии Наук СССР", (датований 1932, появився 1933 р., до Львова дійшов у 1934 р.) появилася коротка записка: „В 1932 г. умер известный историк, б. академик ВУАН Константин Васильевич Харлампович..." Поруч декілька рядків з оцінкою праць покійного. Так попрощалася большевицька наука із одним з найбільших українських істориків культури.

Покійний акад. К. Харлампович народився 18. VII. 1870 р. у священичій рідні в с. Рогачі, Берестейського повіту. Середню освіту дістав у Литовській Духовній Семинарії у Вильні, високу в Петербурській Духовній Академії. Негайно після її закінчення (1894) призначили його професором латинської мови в Казанській Духовній Семинарії. Таким робом звязався на довгі літа з цим східньо-російським містом, бо згодом став там професором церковної історії, а далі й розпочав там працю на університеті.

Весь час не кидає наукової праці. Свою дипльомовану працю переробив на магістерську, яку Дух. Академія оголосила друком: „Западнорусскія православныя школы XVI. и начала XVII. вѣка". (1898). На основі цієї студії іменовано його магістром 1899 р. Про вартість цієї, досі незвичайно цінної праці, пребагатої у джерельний матеріял відкритий самим автором, може свідчити те, що Харлампович дістав за неї аж дві премії: „Уваровську" від Імп. Академії Наук і „Карповську" від Общества історії і древностей рос. при Московськім Університеті.

1900 р. стає Харлампович доцентом церк. історії на казанському університеті, а 1909, без огляду на численні перепони й інтриги, що стрічали його на кожному кроці, як українця, надзвичайним професором. Від цього часу працює дуже інтензивно над своєю капітальною працею, опертою перш за все на невикористаних досі архівних матеріялах, опрацьованого незвичайно совісно й докладно, про український вплив на московську церкву[1]) та загалом на московське культурне життя від пол. XVI. в. до 1762 р. В першому томі зайнявся визначенням ролі й оцінкою культурної роботи українців у Московщині. Щойно на основі цієї праці можна побачити, як багато московська культура завдячує Україні.

За цю працю Петербурська Дух. Академія іменувала його доктором,[2]) казанський університет звичайним професором, а Академія Наук і Московський Університет наділили його високими науковими преміями. Це все найкраще свідчить про наукову вартість цієї праці.

Казанський Університет мав спеціяльне завдання досліджувати життя сходу Росії й Сибірі, тому й чимало праць Харламповича присвячено цього роду темам. Але все найрадше він досліджував українське культурне життя в минулому, зокрема українське шкільництво. Крім названих двох праць згадати можна ще розвідки й студії про острожську школу, про виленську братську (1897), про освіту в княжій Україні (1909), про українські церковні братства (1899) і б. ін.

1920 р. Українська Академія Наук вибирає його своїм членом. З того часу чимало його праць появилося в виданнях Академії, зокрема в „Записках Історично-Фільольоґічного Відділу" й „Україні". Згадаю тут про розвідку про відомі пародії листів запорожців до султана[3]) та про історію грецької кольонії в Ніжині[4]) й ін.

Покійний академік дуже живо цікавився теж життям українців на західніх землях, звідки сам походив, чого доказом може бути чимало рецензій на тутешні наукові видання та основна студія про правно-культурне становище українців і білорусів в Польщі.[5])

„Труди" Інституту Славянознавства називають його „бувшим академиком". Видно, що підчас чистки 1931 р. усунули акад. Харламповича, як і багато інших українців з Академії. Нема сумніву, що цього роду події, зокрема ж заборона повороту на Україну передчасно зломили це життя.

Все ж вже й на основі того, що залишив нам акад. К. Харлампович, можна сміло назвати його одним із найбільших істориків української культури.

Є. Ю. Пеленський

[1]) „Малороссійское вліяніе на великорусскую церковную жизнь". Т. I. Казань 1914. 8° XXIV+878+LXV ст.

[2]) Було це в Росії найвище, третього ступеня, наукове відзначення.

[3]) Листування запорожських козаків із султаном. „Записки Іст.-Філ. Відділу УАН". IV. т. Київ 1924. 200—12 стор.

[4]) Нариси з історії грецької кольонії в Ніжині (XVII. XVIII. ст.). Там же XXIV. т. 109—205 ст.

[5]) „Червоний Шлях", Харків, 1926. 7 ч.

від одиниці. Людське співжиття стає щойно тоді можливе, якщо найдеться більшість, яка є сильніша від кожної одиниці. Сила тої спільноти виступає як „право" проти сили одиниці, яку то силу осуджуємо як „насильство".

Другим зовнішнім чинником, який протиставиться агресії є примус виховання, яке заступає вимоги культурного середовища. Кожна епоха культури має свої культурні ідеали, себто своє культурне „Над-Я" (наука, мистецтво, етика, релігія) і під впливом того культурного „Над-Я" громади відбувається культурний розвиток. Культурне „Над-Я" людської громади ставить вимоги до одиниці. Вимоги, що торкаються взаємин між людьми є зібрані в етиці. Одна з функцій культурного „Над-Я" етика, так сказатиб колективне сумління людства, має завдання придушувати, витискати руїнницький інстинкт спрямований проти ближнього. Припис християнської етики „люби ближнього як себе самого", є найсильнішим відпором для вродженого руїнницького інстинкту, що звертається проти ближнього. Чим вищий культурний рівень, тим важче пригнітають одиницю вимоги того культурного „Над-Я", тим прикріше є почування невдоволення, коли не можна заспокоїти свого руїнницького інстинкту, тим сильніше почування ніяковости в культурі.

Нема сумніву, що культура нашої доби стоїть у нерозвязній протилежності супроти інстинктових вимог природи, супроти агресії.

Агресія супроти ближніх робить людину нещасливою, бо культурна громада накладає на людину ріжні кари, які викликують у неї вельми прикрі почування і терпіння. І приборкування, придушування агресії робить людину невдоволеною тому, що вона мусить жертвувати себе для вимог людської громади, підпорядковувати свої інстинкти, тоді, коли з насолодою заспокоювалаб їх на інших людях. Є це нічеб продовження у психічну ділянкуділеми „Зїсти або дати себе зїсти", яка опановує весь органічний світ.

Наші міркування входять у стару проблему вічного конфлікту між природою і культурою. Пригадуємо собі слова Канта, що ми тут не на те є, щоб бути щасливими, але щоб виконати свій обовязок; але відчуваємо, що та вимога переходить наші сили. Тому починаємо сумніватися, чи наша культура є чимось найціннішим, що маємо або можемо осягти й що її шлях мусить конечно повести нас до висот незнаної досконалости.

Організація культури, себто примусовий нахил людської культури до здійснювання ідеалу гуманности коштом обмежування людської агресії не можна відхилити. Цій організації треба підпорядкуватися, начеб вона була природною конечністю. На щастя, руїнницькі нахили рідко істнують одиноко, здебільша вони є стоплені в ріжних пропорціях з еротичними. Еротичні нахили мають неодно злагіднити і неодному запобігти в умовинах людської культури. Добро і зло, хотіння вбивати і хотіння творити нове життя тісно сплітаються в людській психіці.

Накінець варт спитати, як ставиться нинішня педаґоґія до факту вродженого інстинкту у людини. Нинішнє виховання не освідомлює, не приготовляє молодої людини на ворожість, на те, що вона буде і мусить бути в житті обєктом руїнницького інстинкту, що навіть наше сумління не завсіди є неохибним суддею, бо його здебільша заступає „соціяльний страх" (страх перед карою) і що є далеко більше культурних лицемірів як справді кульних людей. Докладне освітлення темних сторінок людської психольоґії було би найуспішнішою протиотрутою на ідеалістичні ілюзії про „доброту" людини, про її вчинки, переконання і створені нею організації.

—o—

Посезонова випродажа літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

Студії у високих школах.

Важне для новоступаючих на Львівську Політехніку.

Ферійна Комісія при Т-ві „Основа", повідомляє, що при вступному іспиті на Виділ Інженерії та Архітектури, треба зложити додатково в р. 1934/35 іспит з начеркової геометрії. На підготовчі курси Т-ва „Основа" можна зголошуватися найдальше до 20. VIII. в домівці Т-ва, пл. св. Юра ч. 5.

Медичні та фармацевтичні студії у львівському університеті.

Медичні студії тривають 16 триместрів; фармацевтичні 4 роки. На перший рік студій приймають тільки обмежену скількість студентів (numerus clausus) — звичайно ок. 120. В останніх роках принято українців: 1925 р. — 25; 1926 р. — 22; 1927 р. — 15; 1928 р. — 14; 1929 р. — 14; 1930 р. — 11; 1931 р. — 3 (!); 1932 р. — 9; 1933 р. — 10. — Всі, що хотять бути приняті, складають у Квестурі Університету (вул. Костюшки 9.) вступні оплати — а саме: оплату маніпуляційну 10·— зол. і оплату за лікарські оглядини 4·— зол. — отож разом 14·— зол.; за це дістають карту до лікарських оглядин і друкований блянкет на подання приняття. Після цього треба піддатися лікарським оглядинам, що відбуватимуться в днях від 3—8 вересня ц. р. в азбучному порядку (3. ХІ. — A. B. C. D. E., 4. IX. — F. G. H. I. J., 5. IX. — K. L. Ł. M., 6. IX. — N. O, P. Q. R., 7. IX. — S. T. U. V., 8. IX. — W. X. Y. Z. Ż.) — для студентів у кліниці хоріб внутрішних (Пїярів 4), а для студенток у кліниці хоріб нервових (Гавзнера 9), в порі від год. 8—10 і від 16.30—17.30. Опісля в днях 1—10. вересня треба внести до Деканату Виділу Лікарського УЯК., що міститься у партері в правому крилі унів. будинку при вул. Маршалківській ч. 1., подання для приняття, до якого треба долучити: 1) метрику, 2) свідоцтво зрілости, 3) річні свідоцтва з кляси VII. і VIII, 4) посвідку на вплачення 14.— зл., 5) посвідку з оглядин Лікарською Комісією „Опеки Здоровотної УЯК.", — якщо кандидат находиться у віці, що обовязує до військової служби: 6) військові документи, — якщо кандидат не є цьогорічним абітурієнтом, 7) свідоцтво моральности, 8. „curriculum vitae" власноручно написане, — якщо кандидат переноситься з іншої високої школи у Польщі: 9) свідоцтво відходу. — Рівночасно(!) треба внести також відповідно мотивоване прохання, щоби відкладали річну оплату (в цілости або у половині). Кандидати на фармацію можуть також долучити свідоцтво відбутої вже фармацевтичної практики. До подання щоро відкладення оплати треба долучити: 1) свідоцтво незаможности, виставлене на приписаному блянкеті владою загальної адміністрації (Староство або міський дільницевий уряд), 2) докази пильности, отже при вписі на І-ий рік свідоцтво зрілости. Усі документи треба залучити в оригіналі (або у дуплікатах рівних оригіналам); подань, до яких на місце оригіналів будуть залучені відписи — хочаби легалізовані, Деканат взагалі не буде розглядати! У найближчих днях після 10. IX. (в речинці і порядку, що буде поміщений на таблиці оголошень Лікарського Деканату) усі кандидати будуть мусіли піддатися вступному іспитові (т. зв. colloquium кваліфікаційне), що має ствердити приготовання до студій лікарських (фармацевтичних). — Першенство у принятті на медицину мають сини лікарів та ті, що здали іспит зрілости з дуже добрим поступом.

Виділ „Медичної Громади" — Товариства, що гуртує всіх студентів-українців Виділу Лікарського (і фармації) Львівського Університету, просить усіх кандидатів, що вноситимуть подання в справі приняття на медицину (на фармацію) у Львові, щоби зголошувалися особисто або письменно у дижурного „Медичної Громади" у домівці Т-ва при вул. Супінського ч. 21. (Академічний Дім — партер ліворуч). Дижурний цей урядуватиме щоденно почавши від середи 29. VIII. ц. р. в порі, що її оголоситься на таблицях Т-ва в Університеті (головна галя праворуч) і в Академічному Домі. Перед 29. VIII. можна звертатися за всіма потрібними інформаціями письменно на адресу: Т-во „Медична Громада", Львів, Супінського 21. — Відповіди будемо давати негайно відворотною почтою (на відповідь залучити почтову марку). Маючи точну евіденцію вношених подань, зможе „Медична Громада" успішніше інтервенiювати в університетській владі за приняттям більшої скількости українців.

Ферійна Комісія
Т-ва „МЕДИЧНА ГРОМАДА"
у Львові.

Подав Я. Б.

*

Торговельні студії у Львові.

Управа т-ва студентів В. Т. Ш. у Львові „Торговельник", подає до відома, що торговельні науки можна студіювати у Львові у таких школах:

Однорічний Торговельний Курс Абітурієнтів при Торговельній Школі Т-ва „Рідна Школа" у Львові, вул. Хшановської 9. II. пов. Зголошуватись можна до 15. вересня ц. р До впису вимагані: 1) свідоцтво зрілости, 2) метрика, 3) опис життя і 4) свідоцтво моральности для тих, що мають перерву в студіях Місячна оплата зол. 20. Вписове зол. 10. Бідні можуть старатись за знижку. Цього року отворить Дирекція школи другий рік курсу, який буде поглиблювати науки торговельні, а головно кооперативні. Умовини приняття: скінчений однорічний курс, або трирічна торговельна школа. Подання треба надсилати до Дирекції до 15. IX. ц. р.

Ці курси не лише в нічому не уступають подібним чужим курсам, а навіть їх у деяких ділянках перевищують.

Крім цього частина українських студентів у Львові студіювала на Високій Школі Закордонної Торговлі (В. Ш. Г. З.) при вул. Бурлярів 5. Подання за приняття треба вносити до ректорату до 22. IX. ц. р. Перед приняттям кандидат мусить піддатися лікарським оглядинам, що будуть відбуватися від 22.—25. IX. ц. р. Річна оплата виносить зол. 350, з чого зол. 200 платиться зараз при вписах. За лікарські оглядини зол. 14, такси за іспити зол. 6 за кожний предмет.

Точніші інформації за залученням марки на відповідь подає Ферійна Комісія Т-ва „Торговельник", Львів, вул. Супінського ч. 21. Урядові години у вівторок, четвер і суботу від 15-19 год

ФЕРІЙНА КОМІСІЯ
Т-ВА „ТОРГОВЕЛЬНИК".

Гігієнічне, знамените
МОРОЗИВО
КАВА МОРОЖЕНА
Тільки
в цукорні
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. СЕРПНЯ 1934.

НИКУЛАЄ ДОРІАРКУЛ.

ЗІ СТОЛИЦІ СТЕПАНА ВЕЛИКОГО.

I. СУЧАВСЬКІ ЦЕРКВИ.

— Знаєш, Семене, я хочу чи не хочу, але мушу бавитись у чічероне, мушу обводити тебе по Сучаві і росказувати тобі про неї... Ходити з тобою по місті, то ще потраплю, але росказувати тобі може дещо з історії Сучави це вже не моє діло. Історія її, на жаль, мене не обходить.

— Мене таксамо ні, каже Семен.

— Добре, то історії можемо навіть не рухати. — Якжеж можна історії не рухати, коли в історії лежить ціла слава Сучави? — Скажу тобі хіба те, що я сам чув від наших переможців про це місто. Отже Сучава була колись столицею Молдави. В Сучаві жив найбільший володар румунів, Степан Великий, Штефан чель Маре. Чому той помазанник Божий має прізвище „Великий", що він такого великого зробив, це мене ніколи не цікавило ані не цікавить...

— І мене ні. Але це треба конче знати до іспиту, каже Семен.

— До якого іспиту?

— Якто? ти нічого не знаєш, що ми до року мусимо зложити іспит з румунської мови, літератури, історії, географії і конституції?

— Ей, це тільки така поголоска...

— Добра поголоска! — Побачиш!

— Але залишім це. Говорім про Сучаву. — Отже Сучава була колись столицею Степана Великого... Вір або ні, але я правду кажу, що я перший раз аж тутки чув про того великого короля...

— Я вже чув, бо читав історію того славного іспиту, яким уже від тепер журюсь...

— Ет, залишім іспит!... Знаєш, я думаю, що ті наші історики, які колись нас учили, не були зовсім великими капацітетами, коли навіть не згадали про того великого короля, якого імя носить „греко-орієнтальна гімназія" у Сучаві.

— Це справді дивне. — Але знаєш що? Мене само цікавить, чому „великих" королів чи царів не мали ані греки, ані римляни, ані французи, ані англійці? — Олександер Великий, Карло Великий, Володимир Великий, Казимир Великий, Штефан чель Маре, Петро Великий, Фридрих Великий... Французи тай англійці десь мусять іншим народам заздрити тих „великих" королів, каже Семен.

Перейшли ми міст на ріці Сучаві і толоками-толоками вийшли на горб, де є старий вірмено-православний монастир. Монастир цей є укріплений, окружений муром, де видко діри для самопалів, обкопаний глибоким ровом і обведений валом. Справжня твердиня. І зоветься чисто по румунськи „замка".

— Но, каже Семен, наше слово „замок" напевне взяли ми від румунів...

Зайшли ми до середини. Оглянули церкву, дзвіницю (по румунськи „клопотніци"), оглянули в монастирі келії для черців, такі вузенькі, наче домовини, — дали бакшіш сторожеві і вийшли.

Ідемо до міста. Ось водяна вежа. Так є, Сучава має водопроводи. І заходимо до другої вірмено-православної церкви, коло якої є цвинтар. Здається, що більше на цьому цвинтарі гробів і хрестів, як живих вірмен у Сучаві.

— Бачиш, які гарні памятники на цьому цвинтарі! З прегарних дрібнозернистих гранітів... Спочивають тут усілякі Татоссіяни, Мікояни, Прункули... Богачі... Купці...

Оповідав мені сам колишній директор сучавської гімназії, Костари Прокопович, що Сучава за панування Степана Великого була незвичайно багатим містом, де жило двісті тисяч населення.*) Де тільки людей тут містилось, годі сказати. — Місто Сучава, казав мені той австрійський „правительственний" радник, було геть усюди довкруги, куди тільки оком глянути... Дивно тільки, думаю, що нема ніде ніяких слідів по тому великому місті. — А може тоді люди жили тут у хмародерах, які зовуться тепер шатрами? — Шатра забрали тай на вози і поїхали собі геть, як цигани...

— Пароха оцієї вірменської церкви я маю честь особисто знати.

— Деж ти його пізнав?

— В гімназії Степана Великого на пятьсот учнів є щось десять православних вірмен. Щоо двічі чи тричі я мав щастя у державні свята йти з ними сюди до церкви. Все ходили ми з артистом Шуганом, учителем рисунків. Артист Шуган дуже симпатична людина, абсольвент віденської академії мистецтв. А мені він іще дуже близький тому, що його земляки не люблять, бо жонатий з німкою. — Парох цієї церкви є вірменин із Царгороду. Дуже гарний мужчина середнього росту, сильний брунет, борода й волосся у нього аж якоїсь чорно-фіолетної барви. Духовну семинарію кінчив у Царгороді. Але ще цікавше, як ми з ним порозумівались. Він говорить тільки по вірменськи, по турецьки і по грецьки. А нашої державної мови зовсім не знає. До середини цієї церкви нема чого йти. Нема там нічого особливого.

Он унизу при цій самій вулиці є ще одна вірменська церква.

— То кілько тут вірменських церков?

— В місті три, а одна за містом. Може її оглянемо завтра, як будеш мати охоту. Вона найцікавіша.

— То десь тих вірмен було тут колись багато?

— Здається. Видиш аж два вірменські цвинтарі. Здегенерувались і повигибали. Женились тільки межи собою. Залишилися тільки мішанці, на яких дуже часто не видко нічого вірменського. З гімназистів, вірмен, ні один бодай на вірменина не виглядає. Я тут сидів щось дві неділі у вірменки. Андрушки. Вона ще мала великий вірменський ніс Страшно сухе... хоч мітлу в руки — і чиста відьма. В Кутах таких жінок є доволі.

*) Тепер 15 тисяч.

Пруський князь пропав.

В Німеччині щез без сліду кн. Фридрих Леопольд пруський, далекий свояк б. цісаря Вільгельма. Вславився він свого часу ріжними аферами і довгами, подібно як його батько, що вмер тому кілька літ. Його взяли були під кураталю, а замок в Альт-Глініке зліцитовано. Син його має 39 літ і є нежонатий. Діставши покликання до суду в справі якоїсь афери, він утік разом зі шофером Мелером.

——o——

Ґанді закінчив голодівку.

ЛЬОНДОН, 14. 8. ПАТ. З Варде повідомляють, що Ґанді закінчив голодівку і зїв трошки меду, попивши содовою водою. Ґанді одержав численні телеграми з побажаннями.

——o——

Папен виїхав до Відня.

БЕРЛІН, 14. 8. ПАТ. Нині вполудне виїхав до Відня новий посол Німеччини при австрійськім уряді фон Папен. По дорозі задержиться у Берхтесґаден, де перебуває хвилево Гітлер. Папен поїхав до Берхтесґаден тому, бо вказівки до своєї віденської місії одержує безпосередно від Гітлера. Папен одержить безсумнівно вказівки, яке становище має заняти до ходу політики австрійського уряду, після подорожі канцлера Шушніґа до Будапешту і віцеканцлера Штаремберґа до Риму. Крім того оба державні мужі обговорять мабуть справу архикнязя Оттона, яка живо зацікавила німецьку опінію.

——o——

НОВИНКИ

— **Шкільні мундурки** для учениць, охоронні кльотові плащі, зимові плащі — шкільні відзнаки — на замовлення і готові в робітні кооп. **Труд, Львів, Ринок ч. 39.** 161

— **ВПИСИ до муж. доповняючої фахової школи Р. Ш. (для термінаторів) ім. Б. Грінченка у Львові,** вул. Городецька 95. відбуваються в днях 16, 17, 18 і 20. серпня ц. р. від год. 17 до 19. в домівці школи. Приймаємо термінаторів слюсарського, столярського, шевського, кравецького та споріднених фахів. Початок науки дня 21. серпня в год. 17 (5). 159 1-2

— **Кооператива Інжинірських Робіт К. І. Р.** у Львові бажаючи дати П. Т. Українському Громадянству Підгіря та Поділля солідну, дешеву та скору технічну поміч відчинила свій відділ у Станиславові при вул. Собіського 38. Відділ веде всі аґенди централі у Львові а саме: виконує пляни, статичні обчислення і кошториси церков та всякого рода мешкальних і промислових будівель, переводить у власній управі або на рахунок власника будови, інсталяції електричні, водотягові та центрального огрівання, доставляє фабричні машини, будівельні та електротехнічні матеріяли. У бюрі працює трьох інжинірів. Усякі технічні поради дають безплатно.

— **Вбивник бл. п. дир. Бабія.** Савчук, що перебуває у львівському шпиталі, не дасться вдержати при житті. Лікарі ствердили у нього прояви паралїжу, який поширюється. На його подужання нема майже надії.

— **Перед новим шкільним роком.** На основі нових приписів про організацію шкільництва гімназії з новим шкільним роком будуть мати дві кляси: I. і II. з новим пляном науки. Зате кляси V—VIII. будуть ведені на основі давних приписів. В багатьох гімназіях шкільна влада згодилася створити рівнолеглі відділи I. і II. кляси, надіючись великого напливу молоді до тих кляс. Від початку нового шкільного року обовязує ношення мундурків з виїмком VIII. кляси, яка від цього обовязку звільнена.

— **Городський суд у Бірчі** розпорядком ради міністрів приділено до перемиської судової округи у звязку зі знесенням окружного суду в Сяноці.

— **Пошесть червінки** вибухла в кремянецькому повіті. Досі занотовано коло 300 випадків захворувань, з яких 50 було смертних. Наказано масові профілактичні щеплення.

— **Вкрали 150·000 зол.** З почтового воза поспішного потягу, що їхав з Варшави до Жирардова, вкрадено два мішки, в яких находилися грошеві посилки в сумі 150.000 зол. На стації в Жирардові арештовано кільканацять підозріливих пасажирів.

— **Пригода підчас купелі.** В ставі біля Блахівної пов. Ченстохова купався син лісничого Каєтан Т. Коли знайшовся на другому березі, побачив, як якийсь волоцюга скинув зі себе лахмани, убрався в його одіж і вклонившись обуреному власникові здалека, швидко відійшов. Ограблений молодець сидів опісля кілька годин голий над ставом і чекав божого змилування. Аж надійшли полем дівчата і він почав здалека до них кликати, щоби принесли йому в що вбратися. Налякані дівчата на вид голого мужчини втікли до села і наробили крику. Незабаром рушила до нього зі села юрба молодих, головно старших жінок, які вилами й мотиками хотіли покарати зухвалого безстидника. Загрожений нудист мусів тікати до води і звідтіля пояснив здалека людям, що кидали на нього камінням свою пригоду. Не хотіли дати йому віри, аж мала пастушка, яка бачила сцену з волоцюгою, потвердила слова молодика, що почав уже дзвонити зубами з холоду. Остаточно один селянин приніс йому власну одіж і відвів його до дому лісничого.

— **Вкрали в білий день пяніно.** До цукорні Люрса у Варшаві прийшов якийсь молодий чоловік і представившись за музику, розмовляв довший час з управителем. За кілька годин, коли управителя не було в цукорні, привів незнайомий „музика" пятьох робітників, які винесли пяніно, зложили на віз і швидко відїхали. Служба в цукорні думала, що незнайомий чоловік робить у порозумінні з управителем і приглядалася всему спокійно. Крадіж виявилася аж тоді, коли прийшов управитель і здивований побачив, що нема пяніна. А тимчасом злодії пропали без сліду.

— **Краєва хроніка.** До мешкання Осипа Муляря, нафтового службовця в Губичах під Бориславом добулися в ночі крізь вікно замасковані злодії і стерроризували домівників револьверами, зрабували всі ощадности, причому зранили Катерину Муляр. — В Дрогобичі пробився ножем у груди 24-літній Яків Зільберман, слуга товариського клюбу, не могучи пережити, що відступив іншому чвертку льосу, на який впала виграна 300.000 зол. — В Добрівлянах пов. Дрогобич 65-літна Катерина Савчакова вбила в часі сварки за маєток свого 75-літного чоловіка Гриня, пробивши його вилами.

— **Ювилей президента Литви Сметони.** Ціла Литва і литовці в Америці будуть обходити 17. серпня ц. р., свято з нагоди 60-ліття народин президента Литви, Антона Сметони. Головне свято буде в Ковні і туди до окремого комітету або просто до президента наспіють привіти з усіх сторін.

— **Жінка професора в Америці увязнена в Москві.** Російський професор Дмитро Кривін учить від кількох літ в Єйльськім університеті в Ню-Гейвен, Коннетікат. Через те, що він не вернувся до Москви, де перше учив, совітський уряд узяв під арешт його жінку в Москві і не дозволяє їй виїхати до Америки. Вона має одну приватну кімнатку, але там залишається під поліційним доглядом. Коли англійський письменник Шов був Москві, він дістав телеграму від Кривіна, щоби вставився за його жінкою. Шов сповнив його бажання, але совітський уряд не увільнив жінки професора.

— **Охорона для пятернят в Канаді.** Провінція Онтеріо в Канаді призначила опікунів для пятернят, які привела на світ тому два місяці, француженка п-і Овіла Діон. Канадійський Червоний Хрест поставить нову модерну хату для дрібноти пані Діон і буде дітьми опікуватися 5 літ.

— **Відкрили засипаний став.** Будова нюйорського планетарія буде припинена через перешкоди в терені. Площа на будову находиться зараз під боком Американського Музею природної історії при 77 вулиці біля Сентрал Парку. Коли почали копати ями під будову фундаментів, показалося, що це засипаний став, про який забули всі. До ставу спливала вода з недалекого джерела і її відпровадили до каналу. Але, щоб вода могла свобідно перетікати, став засипали великими каменями, серед яких є щілини для води. Тому, що на тих каменях не можна будувати фундаментів, треба поміж них впустити залізні та бетонові стовпи яких 50 стіп у глибину і щойно на них будувати фундамент. Це припізнить значно роботу і спричинить нові кошти будови планетарія.

— **Острів для наркоманів.** Уряд Нової Зеляндії побудував санаторії для наркоманів на двох маленьких островах у Хавракійськім заливі. На однім острові Пакатея лікують тільки жінок, а на другім Рота Роа мужчин. Недужих залишають на острові аж доки зовсім не виздоровіють. Опісля виздоровленці проживають у невеличких віллях. Мужчини працюють на ріллі, а жінки займаються хатнім господарством і садівництвом. До острова можуть приїздити тільки державні урядовці, а рідня не може відвідувати. Висліди такого лікування дуже добрі.

— **Самогубство емігранта.** В околиці Верделна скінчив самогубством 35-літній робітник Ян Целкі, який одержав наказ покинути Францію.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ! По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
1/78 169—180

Міліон і сотки тисяч шукають своїх власників.

Остаточний етап перед великою розіграною о міліон золотих закінчився в пятницю у другому дні тягнення третьої кляси 30-ої Державної Льотерії. Цим разом Судьба звернула увагу передовсім на промислові осередки: головна виграна 300.000 зол. впала в дрогобицькому нафтовому басейні, а 100.000 зол. в Лодзі. Столиця мусіла задоволитись пятьдесятьма тисячами не числячи, природно, множества менших виграних, які припали на провінцію.

Лодзькі 100.000 впали на ч. 51.389, яке є виключною власністю співробітника одної з лодзьких фарбирень, п. Р. I. Зате в Дрогобичі на число 56.439, закуплене у Львові, з виграною зол. 300.000, зложилося аж 9 власників, двох музиків, фризієр і його чотирьох приятелів, незаможна вдова і емігрантка, яка перебуває у Франції. Дві останні мають кожна по четвертині.

Тепер вступаємо в період найбільшої емоції, а саме приготувань до розіграної четвертої кляси. На свого будучого власника чекає міліон золотих, а крім цього 250.000, 150.000, 100.000, 50.000 зол. і 49.200 інших виграних.

Тягнення розпочинається 4. вересня і триватиме до 21. цегож місяця. Остаточний термін відновлювання льосів минає з днем 1. вересня, отже спішіться, щоби опісля оминути непорозумінь і гірких розчарувань.

По широкому світі.

— Арх. Отто Габсбурґ приїхав до Стокгольму, де задержиться кілька днів.

— На передмісті Берліна впав військовий літак, причому згинув інспектор летунства Креміне.

— Краєвий міністр внутрішніх справ Баденії розвязав і заборонив союз, утворений у Фрейбурзі, з завданням неґувати християнство як науку, що підлягає впливові жидівства.

— Могилу Гинденбурґа відвідує щоденно десятки тисяч німців.

——o——

Ріжні вістки.

— Коло Плоцка вбито 10 людей.

— Між Льондоном і Токіо наладнали безпосередньо радіо-телефонічну комунікацію.

— Вдова Павла Валіша, розстріляного провідника шуцбундівців, втекла з вязниці у Відні до Югославії.

— В Гамбурґу стерелізовано 760 мужчин. Около 700 мужчин самі зголосилися до суду з проханням дозволити на стерелізацію.

— **Ріжуть масово худобу.** Нечувана спека в Злучених Державах знищила збіжжя і траву більшій частині фармерів. Наслідки посухи такі, що майже щодня фармери ріжуть 200 тисяч штук худоби, яка гине від спеки. Користь бодай така, що товщ з убитої худоби вживатимуть до виробу мила та інших промислових цілей. Статистики обчисляють, що на випадок дальшої посухи прийдеться добити 1/4 всієї худоби. Таким чином з 35 міліонів залишилось би ледви 25 міліонів штук.

— **Безробітні до армії і фльоти.** Злучені Держави розбудовують тепер свою фльоту та змiцнюють армію. На основі нової морської програми уряд змагає розбудувати свою воєнну фльоту до 1,200.000 тон містоти. З тією метою прийме в 1935 р. 20.000 нових моряків, яких набиратимуть зпоміж безробітних. Одночасно Рузвельт приготовляє декрет про побільшення сухопутної армії на 50.000 вояків. Генеральний штаб задумує вибрати тих 50 тисяч вояків теж зпоміж безробітних. Таким чином уряд зменшить число безробітних та забезпечиться перед поширенням революційного ферменту.

— **6.000 бандитів в Америці.** Дописувачі нюйорських газет подають вістку з Вашинґтону, що федеральний уряд виготовив список усіх бандитів, за якими пошукують федеральні аґенти.. Їх число досягає цифри 6.000, а всіх їх вважає генеральний прокуратор за „прилюдних ворогів ч. 1". З тих, що дотепер поставлено перед суд, засуджено на кару 93 відсотків. З цього показується, що це справжні опришки, яких треба конечно вигубити. — Останнього року федеральні аґенти зловили 928 опришків, а також відшукали 2,302 вкрадених автомобілів.

— **Міліоновий скарб у стіні.** Богатий купець Рашковський у Кишиневі найняв маляря, щоби розмалював стіни в його хаті. Підчас роботи маляр почув глухий гомін у стіні. Він знайшов у ній тайний отвір і побачив великі суми російських, французьких, італійських та англійських грошей. Не надумуючись довго, він забрав гроші і переховав їх у свого брата. На другий день прийшов знову до роботи, якби ніщо не сталося. Тимчасом Рашковський зміркував крадіж і зажадав від маляря звороту грошей, грозячи поліцією. Вкінці погодилися і ма-

ляр звернув гроші за винагородою 50.000 левів, щоби тільки не знала влада і не сконфіскувала чужих валют. А проте влада про все довідалася і веде слідство.

— **Неправдивава вістка.** За польською пресою подали ми вістку про увязнення п. Михайла Мельника у Львові. В імя правди, після провірення факту справляємо цю вістку. П. М. Мельник не був ані хвилини придержаний у звязку з донесенням проти нього.

— **Радіо на службі преси.** Від перших хвилин розвитку радіофонії і загального її застосовання преса використовує радієві хвилі для своїх цілей, чи то для пересилання інформацій, чи то для фотографії телевізійним шляхом, як діється в останньому часі. З Америки повідомляють, що великі американські пресові концерни зацікавилися ближче радіофонією. Знаний пресовий магнат Герст набув у Сан-Франціско радієву стацію, яка до цього часу була власністю великої радіофонічної компанії. Герст має намір набути ще кілька інших радіостацій, при чому старається рівночасно за дозвіл на значне збільшення сили куплених ним радіостацій. Цього роду трансакції є можливі, одначе тільки в Америці, де загалом працює біля 600 радіостацій, як інележать до ріжних власників. На перший плян американської радіофонії висуваються два великі радієві товариства, з яких кожне розпоряджає 60 радіостаціями.

— **Замкнули мексиканський розводовий рай.** Мексиканський уряд видав розпорядження, що у будуччині буде можна дістати розвід аж по 6-місячнім побуті в краю. Таким робом перестає бути Мексик розводовим раєм для ріжних американських пар, яким рідна процедура була за довга й тому приїзджали на кілька днів до Мексику, де негайно діставали розвід.

— **Большевицькі витребеньки.** Большевики заложили в Москві „університет" для циркових артистів. На „університет" приймають молодь від 15—18 літ. Вчать акробатики, жонглерства, блазнування і всяких подібних „вільних штук".

— **Подвиги божевільного.** У Східній Прусії, у місті Хрістенбург жив різник Макс Лібек. Він був божевільний, але що його не вважали за небезпечного для окруження, позволили йому жити дома. Але одної ночі він дістав приступ фурії. Насамперед закрався до кімнати, де спали два його челядники. Бритвою підрізав їм у сні горло й почав пити кров. Опісля узброївся в кріс і вийшов на вулицю. Тут застрілив селянина Августа Рема, що вибрався до міста на торг та тяжко зранив одну жінку. Пізніше вернув домів, осідлав коня та виїхав у поле. По кільканацятьох кільометрах зарубав коня сокирою і скрився в лісі. Там шукає за ним поліція.

— **Мода на 93 первень.** В останнім часі запанувала серед учених мода на 93 первень. Наука знала давніше 92 первні, тепер, як деякі кажуть, є їх ще 40. Так бодай твердить італійський учений Фермі, що перший трапив на слід „незнаних первнів". Здавалося, що його думка потверджується, бо чеський інжинір Оделен Кобліц заалярмував світ вісткою про те, що найшов 93 первень. Але ця вістка показалася звичайною видумкою. Тепер виступили два американці Шмід і Штайнбах, які твердять, що їм вдалося докопатися до того таємного 93-го первня. Покищо ще треба чекати потвердження цієї вістки, але одно певне: за 93-тім первнем шукають наче за славним злочинцем.

— **Похорони в повітрі.** Перші похорони в повітрі відбулися недавно в Америці. Тіло померлої в катастрофі летунки Францішки Марселіс перевезли в літаку до Ню Йорку. Цілу Службу Божу за померлих відправив один священик у літаку. Пізніше відбулися на летовищі похорони. Гріб і памятник геройської летунки буде стояти коло того місця, з якого вона нераз відлітувала до своїх рекордових летів.

З кіна.

КІНО МАРУСЕНЬКА: „ОМАНА ЩАСТЯ".

Американська фільма з мало відомою у нас артисткою Констанс Каммінгс, дуже гарною і симпатичною. Сюжет, хоч не новий, але добре переведений. Бачимо тут тип 100-відсоткового джентельмена, який кохаючи свою жінку, вміє відректися власного щастя і затаїти перед нею своє почування на те, щоб вона могла з чистою совістю розвестися і вийти заміж за іншого. Ця психічна боротьба переведена дуже ніжно і має цікаві моменти.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Заболотів:

13. VIII. „Корневільські дзвони".
14. VIII. „Товаріщ".
15. VIII. „Королева кіна".
16. VIII. „Детектив".
17. VIII. „Залізна Острога".

Зі Заболотова їде театр до Коломиї.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 15. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла" преміра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Небесні птахи".
АТЛЯНТИК: „Каріера Анни Карвер".
ВАНДА: „Сержант Ікс" і „Фліп і Флап як вломники".
КАСІНО: „Жінки в його житті".
КОЛІСЕИ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих діжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Омана щастя" і ревія.
МІРАЖ: „Роскішна пригода" і Фліп та Флап.
МУЗА: „Касанова".
ПАН: „Пригода на Лідо" і „Радіостація В. П. Н.
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива" і ревія.
РАИ: „Пат і Паташон як композитори".
СВІТ: „Двійняк" і „Жінка з Монте Карльо".
СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Банта" і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив".
УТІХА: „Підводне човно ч. 14 затонуло" і ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 15. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·00 Симфонічний концерт, 23·25 Музична комедія, **Прага** (470,2) 7·00, 11·00 Концерт, 21·00 Концерт при участи А. Сарі, **Париж** (1649) 20·45 Симфонічний концерт, **Штрасбург** (349,2) 18·30—19·30 Оперетка, 20·30—22·00 Симфонічний концерт, **Берлін** (356,7) 21·00 Радіоконцерт, **Гамбург** (331,9) Популярний концерт, **Мінхен** (405,4) 7·25 Легка музика, 14·20 Концерт солістів, **Бреслив** (315,8) 21·00 Симфонічний концерт, **Осльо** (1154) 20·45 Симфонічний концерт, **Букарешт** (365) 19·05 Радіооркестра, **Стокгольм** (416,1) 20·00 Концерт віденського тріа, **Міляно** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Четвер, 16. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 14·10, 17·50 Плити, 21·45 Дует скрипаків, **Прага** (570,2) 21·00 Концерт, **Копенгаген** (205,1) 14·45 Радіоконцерт, **Лягті** (1807) 19·30 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 12·30 Концерт, **Штрасбург** (349,2) 21·50 Артистичний вечір, **Атльона** (531) 21·40 Ірляндська музика, **Ляйпціг** (382,2) 12·00 Концерт, 16·00 Радіоконцерт, **Мінхен** (405,4) 12·00 Концерт, 17·50 Камеральна музика, **Стокгольм** (426,1) 14·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Середа, 15. серпня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти, 12·05 Симфонічна орхестра, 13·00 Музичний фейлетон, 13·10 Легка музика, 13·45 Мандрівка по краю, 14·00 Сальоновий концерт, 15·00 Цьогорічний збір збіжа, 15·15 Польські пісні, 15·45 Судівництво на власні потреби, 16·00 Популярний концерт, 16·30 Легка музика, 17·00 Клепарів, 17·10 Польська музика, 18·00 Доброволець на війні, 18·15 Трансмісія з Вильна, 18·45 Вибух війни, 9·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Призабуті польські пісні, 19·40 Спів, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Легка музика, 20·30—21·15 Концерт польської орхестри, 21·15 Вечірний денник, 21·25 Легка музика, 22·00 Спортові вісти, 22·15 Принагідна авдиція, 23·05 Танкова музика.

Четвер. 16. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Плити, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Авдиція для дітей, 13·20 Симфонічна музика, 14·05 З'їжджева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Листи і програми, 17·15 Концерт солістів, 18·00 Польський гафт, 18·15 Севільський цирульник, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Камеральний концерт, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02—20·12 В 70-ту річницю смерти Р. Травгута, 20·12 Легка музика, 21·02 Літературні хвилини, 21·12 Концерт солістів, 22·00 Психольогія релігійної байдужности, 22·15 Танкова музика, 23·00 Трансмісія з Варшави.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·15 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·61, Париж 34·89, Берлін 207·30, Цюріх 172·77, Амстердам 358·80, Прага 21·97, Міляно 45·43, Нюйорк кабель 5·27 7/8, Нюйорк чеки 5·20.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 14. серпня п. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платить за:

1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·65 - 2·70	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 15. серпня п. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Ґловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

Театр шукає доброго піяніста або піяністку. Зголошення слати до 12. VIII. до Снятина, потім Заболотів.

ОПОВІСТКИ

Додаткові вписи до Жіночої фахової Школи Кооперативи „Труд" у Львові Ринок 39. відбудуться в днях 15 20 ц. м. від год. 9—1 і 3—6. До школи приймаємо учениць з покіченою 7-ою кл. або з 6-ою за вступним іспитом. Трьохлітня наука кравецтва дає основне фахове знання і право на самостійну зарібкову працю. 161 а 1—3

Доповняючі вписи до 7. клясової всенародньої дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12) відбудуться в днях 15. 16. 17. і 18 серпня в ранніх годинах в д. 10—12-ої, пополудні від 4—6-ої. Правильна наука починається 20. серпня. **Управа школи.** 149 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СТАНЦІЯ дешева, добра для учнів або учениць: Лазаря ч. 8. — Фацієвичева. 130 2—3

ПРИЙМУ 2 УЧЕНИЦІ на мешкання з харчем, 75 зол. місячно. Піяніно до вжитку. Ткачевич, вул. Виспянського 12. 160 1-1

ЛЕКЦІЮ, виховання дітей, поміч у домашнім господарстві, обійме учителька з довшою доброю практикою. Ласк. зголошення: Гр. кат. Уряд Парох. Сілець бельзький, п. Пархач. 162 1—1

ПРАЦІ ШУКАЄ особа в середньому віці. Уміє добре варити і гарно прати біле. Місцевість байдужа. Зголошення до „М. П." до Адміністрації „Діла". 163 1—1

НА МЕШКАННЯ прийму учня з нижчих кляс середніх шкіл. Вул. св. Тереси, ч. 18, Гевкова. 157 1—1

УМЕБЛЬОВАНА КІМНАТА З ХАРЧЕМ при українській родині для урядовця українця вул. Шептицьких 14. до винайму. 158 1—1

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострої, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 6—?

ОГОЛОШЕННЯ

Українські господині вже знають, що порошки до печива з охоронною маркою кооп. „ПЛАСТ" перевищають своєю якістю всі краєві і заграничні вироби.
„Пласт" Львів, Городецька 95. тел. 26

10.000 золотих варта радикальне винищення блощиць, молів і т. п. разом із зародками — відомою **Свічкою С—Ґаз** за вислід гарантує **САНОС, ЛЬВІВ** **Кл. Танської ч. 3.** Домагатись в дрогеріях. — склад фарб. Проспекти і виснення висилаємо безплатно. 78 6—?

За безцін!! Фотографічний апарат **UNIVEX** **8·50 зол.** Розмір світлин 3 X 4 цм. „Foto-Radjo-Palace" **Львів, пл. Марійська ч. 8.** Найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 10-10

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0·35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 180—
„ „ 1/2 . . . . . . 250—
„ „ 1/4 . . . . . . 130—
„ „ 1/8 . . . . . . 70—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.